

Code Banken

Ons Maatschappelijk Statuut geeft aan hoe de bancaire sector haar rol en positie in de Nederlandse samenleving opvat en is richtinggevend voor onze positionering, de inrichting van onze organisaties, de formulering van interne reglementen, gedragsregels en codes en de uitoefening van onze werkzaamheden. Als zodanig is het Maatschappelijk Statuut dan ook complementair aan de Code Banken.

De Code Banken werd in 2010 geïntroduceerd om banken te committeren aan en verantwoording te laten afleggen over het zorgvuldig behandelen van hun klanten en het zorgdragen voor een evenwichtige afweging van de belangen van hun verschillende belanghebbenden. De code heeft sinds haar invoering een belangrijke functie vervuld. Inmiddels zijn veel principes uit de code met betrekking tot de raad van commissarissen, de raad van bestuur, het risicomanagement, audit en het beloningsbeleid in wetgeving vastgelegd. De invoering van deze code heeft er onder meer toe bijgedragen dat banken hun governance en risicomanagement hebben versterkt en het belang van de klant nadrukkelijker centraal stelden.

Bij de vernieuwing van de Code Banken is rekening gehouden met de aanbevelingen van de Monitoring Commissie Code Banken¹⁾, het rapport van de Commissie Structuur Nederlandse Banken²⁾, de kabinetsvisie Nederlandse bankensector³⁾ en de NVB-visie “Een nieuwe balans – Naar een dienstbare, stabiele en competitieve bankensector”⁴⁾. De principes uit de ‘oude’ code die al zijn vastgelegd in wet- en regelgeving komen niet meer terug in de nieuwe Code Banken. Vanzelfsprekend zullen de banken deze nationale en internationale regelgeving blijven naleven.

De Code Banken is van toepassing op in Nederland verrichte en op Nederland gerichte activiteiten van banken met zetel in Nederland die beschikken over een door De Nederlandsche Bank verleende vergunning als bedoeld in artikel 2:11 van de Wet op het financieel toezicht. Indien er sprake is van overlap of tegenstrijdigheid met internationale wet- en regelgeving of beleid van toezichthouders, heeft dat voorrang op zelfregulering zoals de Code Banken.

1 Zie www.commissiecodebanken.nl, onder publicaties.

2 <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/06/28/rapport-naar-een-dienstbaar-en-stabiel-bankwezen.html>.

3 <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/03/22/kabinetsvisie-nederlandse-bankensector.html>.

4 Zie <http://www.nvb.nl/publicaties/1920/visie-nvb.html>.

De nieuwe Code Banken beoogt – in samenhang met het Maatschappelijk Statuut en de, hierna te bespreken, introductie van bankierseed, gedragsregels en tuchtrecht – een belangrijke bijdrage te leveren aan het vertrouwen in de samenleving ten aanzien van banken en hun rol in de samenleving. De principes in de geactualiseerde code benadrukken daarom het belang van een beheerste en integere bedrijfsvoering van banken en werken dit belang uit in principes voor de raad van bestuur en de raad van commissarissen, adequaat risicomanagement, gedegen auditprocessen en een beheerst, evenwichtig en duurzaam beloningsbeleid.

Beheerste en integere bedrijfsvoering

Om haar positie als stabiele en betrouwbare partner te verkrijgen en te behouden, formuleert een bank een missie, een strategie en doelstellingen. Deze zijn gericht op de lange termijn en komen onder meer tot uitdrukking in het risicobeleid van de bank en het beleid ten aanzien van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Een bank kiest haar positionering zodanig dat zakelijke belangen en de maatschappelijke rol die zij vervult, in elkaars verlengde liggen. Dat komt ook tot uitdrukking in de governancestructuur

van de bank en is leidend bij de uitvoering van het op de missie, strategie en doelstellingen gebaseerde beleid van de bank.

De raad van bestuur en de raad van commissarissen zijn – met inachtneming van ieders taken en bevoegdheden – verantwoordelijk voor de inrichting van een goede governancestructuur en voor de naleving van deze governanceprincipes. De leden van die raden vervullen een voorbeeldfunctie voor alle medewerkers van de bank. In hun dagelijks handelen geven zij zich daar terdege rekenschap van. De raad van commissarissen beoordeelt jaarlijks de wijze waarop de leden van de raad van bestuur hun voorbeeldfunctie vervullen.

De raad van bestuur en de raad van commissarissen zijn – met inachtneming van ieders taken en bevoegdheden – verantwoordelijk voor het ontwikkelen, uitdragen en handhaven van standaarden in de bank met betrekking tot integriteit, moraliteit en leiderschap. Daarnaast dragen zij zorg voor goede 'checks & balances' en het borgen van een robuuste IT-infrastructuur, die essentieel is voor het functioneren van de bank.

Goede checks en balances betekent onder meer dat de compliance functie ook binnen de raad van bestuur en raad van commissarissen geborgd is.

De raad van bestuur bevordert verantwoord gedrag en een gezonde cultuur, zowel aan de top van de bank als door de hele organisatie heen. Hij heeft daarbij oog voor het belang van de klanten van de bank en andere stakeholders. De raad van commissarissen ziet daarop toe.

De uitgangspunten uit het Maatschappelijk Statuut gelden voor alle aangesloten banken. Deze uitgangspunten moeten in de organisatie van de bank worden geborgd en de bank betreft deze ook in contacten met haar stakeholders. Daarmee wordt inzichtelijk op welke wijze de bank omgaat met de uitgangspunten uit het statuut.

Alle medewerkers leven de op hen van toepassing zijnde formele regelgeving én zelfregulering na. De raad van bestuur en de raad van commissarissen zijn daar – met inachtneming van ieders taken en bevoegdheden – verantwoordelijk voor. De raad van bestuur is er verantwoordelijk voor dat de medewerkers bekend zijn en blijven met alle op de bank van toepassing zijnde regels, waarden en normen en blijven daar de aandacht op vestigen. De raad van commissarissen ziet daarop toe.

Raad van commissarissen

De raad van commissarissen is zo samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Hij stelt een risicocommissie en een auditcommissie in. De leden van de raad van commissarissen zijn bereid en in staat om voldoende tijd voor hun taak vrij te maken en tonen inzet en betrokkenheid. Tegelijkertijd zijn zij kritisch en onafhankelijk.

Ieder lid van de raad van commissarissen is zich bewust van de maatschappelijke rol van een bank en van de belangen van de verschillende stakeholders. Voor de leden van de risicocommissie en van de auditcommissie van de raad van commissarissen gelden specifieke competentie- en ervaringseisen. Leden van de risicocommissie beschikken over grondige kennis van de financieel-technische aspecten van het risicomanagement of over de nodige ervaring die een gedegen beoordeling van risico's mogelijk maakt. Leden van de auditcommissie moeten beschikken over grondige kennis van financiële verslaglegging, interne beheersing en audit of over de nodige ervaring die een gedegen toezicht op deze onderwerpen mogelijk maakt.

De voorzitter van de raad van commissarissen ziet toe op de aanwezigheid van een programma van permanente educatie voor alle leden van de raad van commissarissen. Dit programma heeft tot doel de deskundigheid van de commissarissen op peil te houden en waar nodig te verbreden. De educatie heeft in ieder geval betrekking op relevante ontwikkelingen binnen de bank en de financiële sector, op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht jegens -en het belang van de klant, integriteit, IT-infrastructuur, risicomanagement, financiële verslaggeving en audit. Ieder lid van de raad van commissarissen neemt deel aan het programma en voldoet aan de eisen van permanente educatie. De beoordeling van de effectiviteit van het programma van permanente educatie maakt deel uit van de jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren van de raad van commissarissen.

Naast de jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren van de raad van commissarissen wordt dit functioneren eens in de drie jaar onder onafhankelijke begeleiding geëvalueerd. De betrokkenheid van ieder lid van de raad van commissarissen, de cultuur binnen de raad van commissarissen en de relatie tussen de raad van commissarissen en de raad van bestuur maken deel uit van deze evaluatie.

Ieder lid van de raad van commissarissen ontvangt een passende vergoeding in relatie tot het tijdsbeslag van de werkzaamheden. Deze vergoeding is niet afhankelijk van de resultaten van de bank.

Raad van bestuur

De raad van bestuur is zo samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Ieder lid van de raad van bestuur is zich bewust van de maatschappelijke rol van een bank en van de belangen van de verschillende stakeholders.

Een van de leden van de raad van bestuur heeft de taak de besluitvorming binnen de raad van bestuur op het punt van risicobeheer voor te bereiden. Het betrokken lid van de raad van bestuur is tijdig betrokken bij de voorbereiding van beslissingen die voor de bank van materiële betekenis voor het risicoprofiel zijn, in het bijzonder waar deze beslissingen een afwijking van de door de raad van commissarissen goedgekeurde risicobereidheid tot gevolg kunnen hebben. Het lid kan zijn/haar functie combineren met andere aandachtsgebieden, op voorwaarde dat hij/zij geen individuele commerciële verantwoordelijkheid draagt voor en onafhankelijk functioneert van commerciële taakgebieden.

Bij het uitoefenen van de risicobeheerfunctie wordt tevens aandacht besteed aan de impact die systeemrisico's mogelijk hebben op het risicoprofiel van de bank.

De voorzitter van de raad van bestuur ziet toe op de aanwezigheid van een programma van permanente educatie voor alle leden van de raad van bestuur. Dit programma heeft tot doel de deskundigheid van de bestuurders op peil te houden en waar nodig te verbreden. De educatie heeft in ieder geval betrekking op relevante ontwikkelingen binnen de bank en de financiële sector, op corporate governance in het algemeen en die van de financiële sector in het bijzonder, op de zorgplicht jegens en het belang van de klant, integriteit, risicomanagement, financiële verslaggeving en audit. Ieder lid van de raad van bestuur neemt deel aan het programma en voldoet aan de eisen van permanente educatie.

Risicobeleid

Het risicobeleid van een bank wordt gekenmerkt door een integrale aanpak, is transparant en is zowel op de korte als lange termijn gericht. Het risicobeleid houdt ook rekening met reputatierisico's en niet-financiële risico's.

De raad van bestuur van een bank is verantwoordelijk voor het risicobeleid van de bank en waarborgt een adequaat risicomanagement. De risicobereidheid wordt op voorstel van de raad van bestuur tenminste één keer per jaar ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd. Tussentijdse materiële wijzigingen van de risicobereidheid worden ook ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd.

De raad van commissarissen houdt toezicht op het door de raad van bestuur gevoerde risicobeleid. Daartoe bespreekt de raad van commissarissen het risicoprofiel van de bank en beoordeelt hij op strategisch niveau of kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag in algemene zin in overeenstemming zijn met de goedgekeurde risicobereidheid en of de bedrijfsactiviteiten in algemene zin passen binnen de risicobereidheid van de bank. Bij de uitoefening van deze toezichtrol wordt de raad van commissarissen geadviseerd door de risicocommissie van de raad van commissarissen.

Audit

De raad van bestuur van een bank draagt zorg voor systematische controle op de beheersing van de risico's die met de bedrijfsactiviteiten van de bank samenhangen.

Daartoe is binnen een bank een onafhankelijk gepositioneerde interne auditfunctie werkzaam. Het hoofd van die auditfunctie rapporteert aan de voorzitter van de raad van bestuur. Hij heeft ook een directe rapportagelijijn naar de voorzitter van de auditcommissie van de raad van commissarissen.

Tussen de interne auditfunctie, de externe accountant en de auditcommissie van de raad van commissarissen vindt periodiek informatie-uitwisseling plaats.

De interne auditfunctie neemt het initiatief om tenminste één keer per jaar met De Nederlandsche Bank en de externe accountant in een vroeg stadium elkaars risicoanalyse, bevindingen en auditplan te bespreken. De raad van bestuur en de interne auditfunctie van de bank bevorderen dat dit tripartiet overleg periodiek plaatsvindt. Daarbij streven zij naar een duidelijke afbakening van ieders taken en verantwoordelijkheden.

Beloningsbeleid

Een bank voert een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid, dat eenduidig en transparant is, in lijn met nationale en internationale regelgeving.

Het beloningsbeleid is primair gericht op de lange termijn en in lijn met het risicobeleid van de bank. Het wordt gekenmerkt door evenwichtige verhoudingen, zowel intern als extern, waarbij de verwachtingen van de verschillende stakeholders en het maatschappelijk draagvlak in ogenschouw worden genomen. Het houdt verder rekening met de relevante internationale context.

Het totale inkomen van een lid van de raad van bestuur van een bank ligt ten tijde van de vaststelling beneden de mediaan van vergelijkbare functies binnen en buiten de financiële sector, waarbij de relevante internationale context wordt meegewogen.

De variabele beloning van een lid van de raad van bestuur wordt vastgesteld in overeenstemming met nationale en internationale regelgeving.

Verantwoording en monitoring Code Banken

'De invoering van deze code heeft er onder meer toe bijgedragen dat banken hun governance en risicomanagement hebben versterkt en het belang van de klant nadrukkelijker centraal stelden.'

De vernieuwde Code Banken treedt in werking op 1 januari 2015 en is van toepassing op alle banken met een zetel in Nederland. Banken waarop de Code Banken van toepassing is en die deel uitmaken van een groep, kunnen onderdelen toepassen op het niveau van de entiteit die aan het hoofd staat van de desbetreffende groep.⁵⁾

De Code Banken staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van nationaal en internationale regelgeving, jurisprudentie en zelfregulering. Bij de toepassing van de principes houdt een bank rekening met deze nationale en internationale context, met de maatschappelijke omgeving waarin zij functioneert en met de specifieke kenmerken van de bank en de groep waarvan zij eventueel deel uitmaakt.

5) In dat geval hoeven de banken die deel uitmaken van die groep de betrokken onderdelen niet op individuele basis toe te passen. Ook banken op wie het bepaald is artikel 3:111 van de Wet op het financieel toezicht van toepassing is, behalve de Code Banken niet op individuele basis toe te passen.

Toepassing van de Code Banken vindt bovendien plaats met inachtneming van een evenwichtige afweging van de belangen van de verschillende stakeholders. Waar verschillen dat rechtvaardigen, zal sprake kunnen zijn van een gedeeltelijke toepassing van de principes.

Transparantie

Iedere bank vermeldt elk jaar op haar website op welke wijze zij de Code Banken in het voorafgaande jaar heeft toegepast. Daarbij vermeldt de bank in hoeverre zij vooruitgang heeft geboekt bij toepassing van de principes. Ook geeft zij met concrete voorbeelden aan op welke wijze naleving heeft plaatsgevonden. Indien van toepassing geeft de bank gemotiveerd aan waarom een principe eventueel niet (volledig) is toegepast ('comply or explain').

Bepalend voor de werking van de Code Banken is niet de mate waarin deze naar de letter wordt toegepast (geen 'afvinkgedrag'), maar de wijze waarop een bank met de intenties van de waarden en de principes in de praktijk omgaat.

Monitoring

De naleving van de Code Banken wordt jaarlijks gemonitord door een door de NVB aan te wijzen onafhankelijke commissie. De monitoringcommissie doet tenminste eenmaal per jaar verslag van haar bevindingen aan de NVB. Deze bevindingen worden openbaar gemaakt.